

[Undervisningsministeren.]

ligger væsentligt over folkeskolelovens krav, at man i det kommende skoleår, 1960-61, midlertidig nedsætter antallet af undervisningstimer med henblik på mest muligt at begrænse og eventuelt helt at undlade oprettelsen af nye embeder pr. 1. august 1960.

Timetallet i skolerne landet over er meget forskelligt, i nogle byskoler på over 30 timer ugentlig i gennemsnit, i adskillige landkommuner endnu helt nede på 18-20 timer ugentlig. Det er over for denne store forskel i undervisningstimerne, at ministeriet har henstillet til kommunernes overvejelser at foretage midlertidige begrænsninger af timetallet. Naturligvis gælder dette kun de skoler, hvor 1937-loven er gennemført. Der foreligger fra det sagkyndige læseplansudvalg en indstilling, hvorefter 27,9 ugentlige timer foreslås som det gennemsnitlige for 1.-7. skoleår og 29,7 ugentlige timer for 1.-10. skoleår, hvori er indbefattet den 7-årige hovedskole + realafdelingen.

Dette forslag fra læseplansudvalget om et lavere timetal end det, nogle kommuner har nu, er fremsat udelukkende af pædagogiske grunde og uden tanke på den øjeblikkelige lærermangel. Ud over hvad læseplansudvalget foreslår, henstiller ministeriet til kommunernes overvejelse at foretage yderligere midlertidig begrænsning af timetallet, som jeg har nævnt. Denne henstilling fra ministeriet behøver i og for sig ikke nærmere begrundelse. Vi ved, at en del af vore skolevæsener er i stand til at sikre sig lærerkræfter, så embederne nogenlunde fuldtaligt kan besættes med kvalificerede lærere. Samtidig hermed er der mange steder i landet, navnlig ude i landkommunerne, et meget stort antal børn, der må nøjes med en undervisningstid på helt ned til 18-20 timer ugentlig, og ofte må timerne i disse skoler besørge af ukvalificerede lærere. Er det da urimeligt at henstille til de kommuner, der er heldigere stillet, at tage et vist hensyn til disse skolekredse ude i landkommunerne, hvor lærermangelen er særlig

følelig? Kan det ikke siges at være en naturlig solidarisk forpligtelse?

Formålet hermed er at skaffe flere lærere til rådighed for de kommuner, særlig i landdistrikterne, som er hårdest ramt af lærermangelen. Det er et forsøg på i nogen grad at udligne virkningerne af lærermangelen.

Udertiden kan man høre det synspunkt fremsat, at en skoles værdi og betydning for børnene altid stiger med timetallet, og det er også fremført nu i forbindelse med spørgsmålet om midlertidig at sætte timetallet ned i de kommuner, der har et meget højt ugentligt timetal; men timetallets størrelse er ikke nogen god eller klar målestok for skolens betydning og værdi for børnene. Så enkelt kan det spørgsmål slet ikke gøres op. Det væsentlige i al undervisning er naturligvis, hvad der kommer ud af timerne, og ud fra dette hensyn er det, at læseplansudvalget af pædagogiske grunde foreslår et lavere ugentligt timetal, end nogle skoler har nu. Det må dog også i første række være de skoler med de alt for lave timetal, vi skal rette opmærksomheden imod og søge at hjælpe, og når betingelsen for, at dette kan ske inden for en overskuelig tid, er, at nogle skoler med højt ugentligt timetal afgiver nogle få ugentlige timer, finder jeg dette både rimeligt og fuldt forsvareligt.

Det er med beklagelse, at ministeriet har taget dette skridt med hensyn til timetalsnedsættelsen, men som situationen er, har jeg fundet det nødvendigt at træffe ekstraordinære foranstaltninger, således at de lærerkræfter, som er til rådighed, kan anvendes på den mest effektive måde. Hvad der ved den ekstraordinære timetalsnedsættelse må tabes i byerne og ved de større skolevæsener, vil blive mere end indvundet gennem forbedringer af undervisningen i de hårdt ramte kommuner, hvor man hidtil i mange tilfælde gennem lange perioder har måttet lade undervisningen besørge af ukvalificerede lærerkræfter og skiftende vikarer, eller har måttet foretage væsentlige nedskæringer af børnenes timetal.